GAZETA POŁUDNIOWO - PRUSKA.

Nro. 87.

w Sobotę dnia 31. Października 1795.

z Berlina d. 20. Paźdz.

Poseł Elektora Moguncckiego tutay rezyduiący Graff Hatzfeld, podał naszemu Miniſterio notę, w ktorey wyraża życzenie zawarcia pokoiu z rzecząpospolitą Francuzką, i proſi o wſtawienie ſię JK. Mci w tey mierze.

z Warszawy d. 24. Paźdz.

Buxhewden Generał Maior &c.

Ponieważ JW. Mrokowſki, bywszy Podsędek ziemi Czerſkiey, na Sędziego naywyższego appellacyinego sądu izby pierwszey odemnie nominowany, od obowiązkow takowych dla interesſow i zatrudnień domowych wymawia ſię, przeto, na mieysce iego na sędziego appellacyinego izby pierwszey, JW. Zambrzyckiego ſtolnika Liwſkiego, asſesſora policyinego, na urząd asſesſora policyinego, na mieysce JW. Zambrzyckiego, JW. Rudnickiego, Szambellana JK. Mci, Regenta sądow appellacyinych izby pierwszey, zaś na Regenta teyże izby, na mieysce JW. Rudnickiego, Uro. Hieronima Moraczewſkiego, Komornika ziemſkiego Warszawſkiego nominuię, i o tym tak sąd appellacyiny izby pierwszey, iako też departament policyi uwiadomiam. Dan w Warszawie dnia 19. Października roku 1795.

Podpisano. Buxhewden.

Z Protokułu Kancellaryi rządowey, przy boku JW. generała de Buxhewden będący wypisano i wydano.

(L.S.) Raubach. Kancellaryi Rządowey Sekretarz.

Dyspozycya względem kwitow za prowiant.

Buxhewden Generał Maior &c.

W uſkutecznieniu urządzenia mego pod dniem 17. 7bris roku bieżącego wydanego, zapłatę za przyſtawiony nakazany w mieſiącu teraźnieyszym do magazynow dla woyſka Rosſyiſkiego prowiant, ze ſkarbu publicznego zapewniaiącego. Uwiadomiam wszyſtkich do kogo należy, iż wydałem dyspozycyą do adminiſtracyi ſkarbu publicznego, ażeby ta każdemu kwity na prowiant przez kommisſarza officera Rosſyiſkiego magazynowego podpisane okazuiącemu, summę za doſtawiony podług powyższego urządzenia mego, de die 12. Septembris prowiant przychodzącą, po zweryfikowaniu kwitow wypłaciła, a zatym obywatele bądź każdy w szczegulności, bądź kommisſye porządkowe z kwitami imieniem obywateli do adminiſtracyi ſkarbowey po satysfakcyą za prowianty udawać ſię powinni, aby zaś obywatele o nınieyszey dyspozycyi uwiadomieni zoſtali, oneż kommisſyom porządkowym publikować, i do gazet podać zalecam. — Dan w Warszawie dnia 20. Października roku 1795.

(L.S.) Buxhewden.

z Warszawy d. 24. Paźdz.

Departament Policyi Warszawſkiey.

Stosuiąc ſię do rezolucyi przez JW. generała Buxhewdena pod dniem szoſtym mca i roku bieżących w osnowie naſtępuiącey: — „Buxhewden generał maior woyſk Nayiaśnieyszey Jmperatorowey wszech Rosſyi, Jey Jmperatorſkiey Mci Fligiel-Adiutant, Kawaler wielu Orderow, w Warszawie kommenderuiący, w prowincyach koronnych woyſkiem Rosſyiſkim zaiętych rząd sobie polecony maiący. — Na przełożenie przez kommisſyą porządkową ziemi Warszawſkiey dnia 28. mca Września roku bieżącego do mnie uczynione z zażaleniem na Kozakow nocną porą domy naieżdżaiących, rabuiących, i po gościńcach przeieżdżaiącym zaſtępuiących, i tym rożne pokrzywdzenia czyniących, odpowiadaiąc oświadczam; iż

uczynione ieszcze zostanie przełożenie przezemnie władzy naywyższey woyskowey, o ponowienie w tey mierze naysurowszych ordynansow. Chcąc zaś ile możności takowym nieprzyzwoitościom zapobiedz, dozwalam kommissyi porządkowey ziemi Warszawskiey, ażeby ta z wyraźnego zlecenia mego, wydała do wszystkich w ogolności obywateli ziemi teyże uniwersał, w ktorym zobowiąże tychże obywateli i ich poddanych, iżby ciż skoro tylko Kozak lub inny woyskowy iaką zdobycz na kwatere przyniesie, zaraz do dworu, a dwor kommendantowi kwater, o tym donosili, ktory kommendant w przytomności dworu Indagacyą z obwinionego uczynić, i satysfakcyą wymierzyć obowiązanym będzie. A gdyby kommendant odmowił takowey satysfakcyi, w tenczas dwor kommissyi porządkowey o tym na tychmiast doniesie, a ta wraz z Smotrytelem woiennym u wyższey kommendy satysfakcyi dopomnie się; nadto kommissya porządkowa tymże uniwersałem zaleci obywatelom i mieszkańcom miast i wsiow swey ziemi, ażeby na targach i iarmarkach, oraz gdziekolwiek bądź od Kozakow, i żołnierzy Rossyiskich koni, bydła i innych wszelkich sprzętow, bez zaświadczenia kommendata lub dwoch obywateli osiadłych, kupować, a to pod karami i utratą kupionych rzeczy nie ważyli się, i owszem przedawaiących bez zaświadczenia urzędom mieyskim, a urzędy mieyskie kommissyi porządkowey donosili. Dla dopilnowania zaś iżby zdobycze podobne do Warszawy końcem ukrycia onych przez sprzedaż wprowadzane nie były, wydzie odemnie oddzielne zalecenie do officyalistow i kommend rogatkow pilnuiących, iżby Kozakow i żołnierzy Rossyiskich konie i bydło prowadzących, przy okopach przytrzymywali, examinowali, a wyexaminowanych do kommissyi porządkowey i Smotrytela odsyłali. Dan w Warszawie dnia 6. 8bra 1795. roku. Podpisano Buxhewden.„ — Wydaney, oraz dawnieysze w tey mierze wyszłe urządzenia ponawiaiąc, wiadomo czyni komu o tym wiedzieć należy; zalecaiąc iak naymocniey wszystkim w ogolności, aby żadnych sprzętow, bydła i koni od giemeynow, Kozakow i zwoszczykow w Rossyiskiey służbie zostaiących, tudzież ludzi podeyrzanych bez zaświadczenia kommendanta, lub dwoch osiadłych obywateli pod karami naysurowszemi oraz utratą kupionych rzeczy po targach, ulicach i domach kupować pod żadnym pretextem nie ważyli się: i owszem dostrzegłszy przedaiących, zaraz do wydziałow donosili; czego dozor iak naymocnieyszy tak in tygatorom policyinym, iako też Burmistrzom wydziałowym i ich dozorcom poleca. Chcąc zaś aby takowe urządzenie do każdego wiadomości doszło, iak nayprędzey, końcem ogłoszenia przy odgłosie trąby po rogach ulic, do Magistratu Miasta Warszawy przesyła, i do gazet publicznych Kancellaryi swoiey zaleca. Dan w Warszawie na Sessyi d. 20. mca Października roku 1795.

Z Protokułu Departamentu Policyi Warszawskiey wypisano i wydano.

Michał Kraiewski R. D. P. W.

Czytałem Fiiałkowski.

z Warszawy, d. 24. Paźdz.

Z Grodna tu nadesłany mamy następuiący ukaz Nayiaśnieyszey Imperatorowey Rossyiskiey względem urządzenia Dyecezyi Wileńskiey.

Z bożey łaski My Katarzyna wtora, Imperatorowa i samowładnąca całą rossyą &c. &c. &c.

Naszemu generałowi inflantskiemu, estlantskiemu i litewskiemu generał-gubernatorowi Xiążęciu Repninowi.

Obracaiąc troskliwość naszą ku przyprowadzeniu do dobrzego porządku kościołow rzymsko katolickiey religii w wielkim Xięstwie litewskim, i widząc, że dyecezya wileńska została wakuiącą, przyznaliśmy do dalszego w szczegulnościach rozpatrzenia uczynić następne rozporządzenia:

1mo. W mieście wilnie ma być biskupstwo rzymskiey religii pod imieniem biskupstwa inflantskiego, zawieraiąc w tym biskupstwie wszystkie te parafie i klasztory teyże religii w granicach litewskiey gubernii znayduiące się; ktore dawniey pod zwierzchnością ostatniego biskupa wileńskiego zostawały.

2do. Urządzenie inflantskiey dyecezyi nayłaskawiey rozkazuiemy poruczyć biskupowi inflantskiemu Kossakowskiemu, ktory życzliwością i przychylnością swoią ku dobru naszemu uzyska osobliwą naszą monarszą łaskę, z zwyznaczeniem na utrzymanie iego po cztery tysiące rubli z dochodow litewskiey gubernii.

3tio. Ten biskup dla rozpoznania spraw tyczących się zostaiącego pod dependencyą iego duchowieństwa, i ktore istotnie podpadaią roztrząsnieniu duchownych Juryzdykcyi, ma ustanowic pod prezydencyą swoią konsystorz złożony z kilku kanonikow na wierność nam przysięgłych, i w przywiązaniu ku imperii naszey niepodeyrzanych, ta-

kowy zaś konsystorz w przypadku sprawy tyczącey się sądzenia świeckiey osoby; ma potrzebować od cywilnego rządu deputata dla zasiadania w konsystorzu w takowey sprawie, a kto sądem tego konsystorza i biskupa nie będzie ukontentowany, ten może przynosić swoie załoby do naszego senatu.

4to. Wyznaczenie przełożonych do klasztorow, a do parafii plebanow i innych urzędnikow duchownych rzymskiey religii w tey dyecezyi, należy do władzy biskupa inflantskiego, ktorego iest obowiązkiem zrewidować wszystkich takowych przełożonych i plebanow, i tych z nich zostawić, albo dopiero wyznaczyć, ktorzy w poddaństwie naszym ugruntowani, i ktorzy w dobrych zamiarach ku interessom naszym okażą się być niewątpliwemi, tymczasowie zaś przysyłaiących się z zagranicy zkładać i na potym niecierpieć; zakazawszy przyimowanie tych pod karą w świeckim sądzie za przestępstwo w niewypełnieniu ukazow naywyższey władzy.

5to. Rozkazuiemy wam nayściśley zastrzegać na mocy wydanych dla całey imperyi Naszey praw, ażeby nie mogli wieżdżać duchowne osoby w granice wielkiego Xięstwa litewskiego z cudzych kraiow, gdzie zaś takowi pokażą się, maią być odsyłani pod wartą do tamecznego cywilnego rządu dla postąpienia z niemi według praw, a rownym sposobem i tych ktorzy bez dozwolenia takowych przyimować będą, oddawać pod sąd, i postępować z niemi wedle srogości Praw.

6to. Zalecić, ażeby wszystkie Duchowne Zakony dependuiące szczegulnie Wielkim Xięstwie Litewskim od Dyecezalnych Biskupow swoich i Konsystorzow ich, nie ważyli się przyimować na siebie dependencyi iakieykolwiek bądź Duchowney władzy zostaiącey za granicą Imperii Naszey, i mieć szkodliwe powszechney spokoyności porozumienia, albo wysyłać im dochody pod karą w świeckim Sądzie, za przestępstwo tego zalecenia.

7mo. Od biskupa inflantskiego, i innych gubernii litewskiey, rekwirowane być maią dla podania do uwagi naszey dokładne wiadomości o wszystkich klasztorach tey religii, z oznaczeniem: ktore z tych w samey rzeczy w dobrotliwych i powszechności pożytecznych pracach sprawuią się, rozumieiąc oświecenie młodzieży w istotnym poszanowaniu stworey, i w posłuszeństwie ustanowioney od niego naywyższey władzy zawieraiące się, służenie słabym na siłach, względow i pomocy wyciągaiących. Iakowe ustanowienia powinni wy zachowywać, czyli też, ktorzy w prożniackim życiu bez żadnego bliźniemu wsparcia, żyią ciężarem powszechności, ażeby my dla chwały boskiey, i dla pożytku powszechnego, mogli o wszystkim tym urządzić naylepszym, ile można sposobem.

8vo. Zalecamy nieprzyimować żadnych Bull papieskich, albo imieniem iego pisanych listow, rozkazuiąc odsyłać one do generała gubernatora, ktory rozpatrzywszy treść ich, a osobliwie, czy nie znayduie się w nich cokolwiek niezgodnego z Cywilnemi Prawami Imperyi cało-Rossyiskiey, i z prawidłami monarchiczney władzy od Boga nam danemi, obowiązany będzie zdanie swoie nam podawać, i oczekiwać Naszego na to rozkazu. Ten ukaz Nasz ma być publikowany w wielkim Xięstwie Litewskim, w kościołach zaś Rzymskiey religii dla powszechney wiadomości przybity. My zostaiemy wam Imperatorską Naszą łaską na zawsze życzliwi. Dan w St. Peterburgu miesiąca 7bra 6go dnia 1795 roku.

Oryginał własną ręką Iey Imperatorskiey Mci podpisany w te słowo. Katarzyna.

Gdyśmy o zagaieniu Sądow Appellacyinych dnia 17. Października roku teraźnieyszego zaszłych tu w Warszawie donieśli Publiczności, niemieliśmy w ten czas łatwości dostać pod czas tego Aktu słyszanych głosow niektorych, mniemamy, że miłą rzecz Publiczności uczyniem, gdy następuiące położem tu przymowienie się w czasie zaczęcia Sądow Appellacyinych.

Przy zaczęciu Sądow Appellacyinych przymowienie się J W. Tomasza Pruszaka *Kaszt. Gdańskiego.*

Jeżeli w tym mieyscu przez lat kilka dopełniaiąc Sądownictwo, przyiemno mi było czynić publiczną usługę; Czyż nie iest przyzwoitością? będąc nominowanym od JW. Jmci Pana Buxhewden Prezesem Sądu Appellacyinego, wyrazić ukontentowania moiego, że wstrzymana przez czas niemały sprawiedliwość, odradza się w tymże mieyscu na dniu dzisieyszym.

Wiek moy potrzebuie iuż spoczynku, i oddalenia się od prac tak wielkich, od ktorych uwolnionym być się żądałem. Atoli znaiąc być każdego obowiązkiem, ile mu siły dozwolą, użytecznym być kraiowi, przyiąłem ten ciężar, słodko mi będzie ten dźwigać w koleżeństwie osob światłych, i odemnie zawsze szanowanych. Mam więc honor WWMM. Panow powitać i wyznać, iż miło mi będzie zasiadać w takim składzie, ktorych zdanie

potrafi mię obiaśnić, gdybym się miał kiedykolwiek przeświadczeniem uwodzić.

Niech ta przysięga, ktorą wykonać mamy, będzie przy każdey decyzyi w naszey pamięci, podług ktorey, gdy się zachowamy, *non est timendum Judicium Dei, quoniam justitiam adimplevimus.*

Odpowiedź JP. Gorskiemu *mowiącemu od Icmciow stawaiących w Sądzie Appellacyinym.*

Mogłżebym odmienić moy szacunek i poważanie WWMM. Panow, gdy w dawnieyszych czasach okazywać się im z tymże starałem się. Dziękować mi teraz przychodzi WPanu Mości Panie Gorski za odezwę do Sądu, i wyrazy przychylne dla mnie, a przeświadzonemi być raczycie o wdzięczności w sercach naszych.

Pragnę korzystać w ich mniemaniu, że się do parcyalności nieprzywięzuię. Spodziewać mi się oraz należy, iż zechcecie, iako nayiaśniey z rzetelnością oświecać Sąd, aby sprawiedliwość każdemu dawana być mogła. Upraszam oraz, aby pilność nayściseysza w obowiązkach WWPanow zachowana była.

z Frankfortu d. 15. Paźdz.

Na dniu 13. opuścili Francuzi stanowisko swoie od Höhst aż do Kronenburgu: Cesarscy natychmiast założyli most na Niddzie dla przeprawy piechoty; kawalerya wpław przeszła rzekę; i całe woysko poszło w pogoń za Francuzami. Generał Kray opanował Kronenburg i Königstein; druga kolumna udała się prosto do Hosheim; a generał de Nauendorf stoiący na lewym brzegu Menu, przeszedł tę rzekę blisko Sindlingen, dla zayścia nieprzyiacielowi zboku, i ścigania onegoż. W tym samym czasie garnizon Moguncki uczynił wycieczkę, i porwał nieprzyiacielowi 6. armat. Francuzi widzieli się bydź przymuszonemi do cofnienia się, tym bardziey, że kolumna iedna przez generała Haddika kommenderowana posunęła się iuż dnia 13. między gory ku Weilbourg, i Limbourg, a druga daleko mocnieysza kolumna pod dowodztwem Werneka za nią wyruszyła. Tak więc Moguncya od obleżenia uwolnioną została. Dziś woysko pryncypalne generała de Clairfait opuściło oboz swoy założony d. 13. w Bergen, i pomknęło się daley częścią w prawą ku gorom, częścią w prostey linii. Głowna kwatera iest w Homburgu. Austryacy wiele niewolnikow zdobywaią na Francuzach; zabieraią im także ważną część armat i ammunicyi, ktore przymuszeni byli zostawić w tyle zprzyczyny drog popsutych, i nadto szczupłych. W Limburgu pomiędzy innemi rzeczami zdobyli Austryacy 110. wozow naładowanych, i niemałą liczbę armat. Woysko Austryackie znaydowało się wczoray w Selters, gdzie w południe zaszła bardzo żywa utarczka między forpocztami; skutek iey niełeśt ieszcze wiadomy. Francuzi cofaią się ku rzece Lahn, pewnie tam założą swe stanowisko; gdyż położenie mieysca tamecznego bardzo iest wyborne. Liczba woyska Austryackiego z wszystkim wynosi do 80,000. ludzi, między nim nayinniey 20,000. kawaleryi rnayduie się.

z Frankfortu d. 16. Paźdz.

Francuzi nieprzestaią cofać się; wszystko oznacza, iż przeydą napowrot przez Ren. — Potwierdza się że część iedna Austryackiego woyska przeszła przez Lahn, przy Nassau, tym czasem gdy generał Hadyk z korpusem swym przeprawił się od Wielburgu. Przedwczoray przyszło do żywego spotkania się pomiędzy tym korpusem, i Francuzami przed Limbourg. Niemamy pewności, na czyią stronę się powiodło; uważaiąc iednak, iż kolumna generała Werneka miała przyłożyć się do tey potyczki, wątpić niemożemy, ażeby Austryacy niebyli iey wygrali. Kwatera głowna feldmarszałka de Clairfait przeniesioną została wczoray z Weilmunster do Limburgu. Woysko Cesarskie coraz bardziey zbiera się w okolicach Manheimu; podług wszystkiego podobieństwa miasto to wkrotce będzie attakowane.

z Frankfortu d. 17. Paźdz.

Rozeszła się tu przedwczoray wieść, iż generał Wurmser przeszedł Ren przy Lambertsheim, dla zwrocenia woysk Francuzkich, ktore znayduią się ieszcse przed Moguncyą z drugiey strony Renu, że Manheim, i forteca nad Reńska dostała się w ręce Austryakom, że nawet Xiąże Conde przeprawił się przez Ren z swym korpusem &c. Lecz wszystkie te wiadomości okazały się bydź fałszywemi; rownie dalekim od prawdy iest doniesienie, iakoby Francuzi byli zewsząd ścisnieni przez Austryakow za rzeką Lahn.

z Nad-Menu d. 16. Paźdz.

Francuzi niemogli utrzymać się w gorach; poniosszy stratę w niektorych utarczkach na wyzynaie de Diedenbergen, opuścili te okolice, i ruszyli wszyscy ku stronie rzeki Lahn. Austryacy opanowali Wisbaden, i Limbourg d. 14. a wczoray weszli do Montabour.

Woyſko Francuzkie oblegaiące Ehrenbreitſtein cofnęło ſię także dla złączenia ſię z woyſkiem generała Jourdan: 12. armat z wielu wozami, i ammunicyą, i kaſſa woyſkowa wpadła w ręce Auſtryakow.

z Heppenheim d. 18. Pazdz.

Od ſtrony Manheimu ſłyszano dziś zrana żywą kanonadę, ktora dzień prawie cały trwała. Wkrotce dowiedziano ſię że Auſtryacy napadli na lewe ſkrzydło Francuzow poniżey Seckenheim i zapędziły ie aż pod armaty Manheimu. Wiele ziedney i drugiey ſtrony legło ludzi. Francuzow 900. zabrano w niewolę, ktorych poprowadzono do Heidelbergu; w liczbie ich znayduie ſię generał Michaud; w ten sam czas z tey ſtrony Nekaru popędzeni także zoſtali Francuzi aż pod mury Manheimu; i Auſtryacy opanowali Szaniec rzeczony Nekaru, lecz że niebył dosyć bespieczny, sami go potym opuścili. Po południu Auſtryacy wyſtawili kilka moſtow pływaiących bliſko Fadenheimu; a o godzinie 5. rospoczęła ſię z większą ieszcze żywością kanonada, na prawym ſkrzydle woyſka Cesarſkiego od ſtrony moſtu nad Nekarem; trwała aż po 6. godzinie, wraz z nieuſtannym ogniem z ręczney ſtrzelby. O ſkutku nowey tey bitwy nieſłychać dotąd. — Uważać także należy i to, że dziś zrana nie wyſtrzelono iak trzy razy z Manheimu, i zaraz potym uderzono na gwałt w wszyſtkie dzwony.

Generałowie Naader i Boros przybyli do Ehrenbreitſtein. — Forteca ta zupełnie uwolnioną ieſt od obleżenia.

Większa część woyſka nieprzyiacielſkiego przeprawiła ſię przez Ren w Neuwied; reszta zabiera ſię także do przeprawy.

Donieſienia o ſtracie Francuzow przy cofaniu ſię wszyſtkie zdaią ſię bydź nadto przesadzone; niepotwierdziły ich dotąd urzędowe wiadomości.

z Wiednia d. 17. Pazdz.

Pani de la Fayette znayduie ſię tu od nieiakiego czasu; miała honor bydź prezentowaną Cesarſtwu Ichmciom, i odebrała pozwolenie poyść do Fortecy Ołomuca dzielić z swym małżonkiem los więzienia.

Nadeszła z Czech wiadomość, iż w lasach tameczn ych znaleziono zupełnie dzikiego człowieka, ktoren na roſkaż dworu ma tutay bydź sprowadzony.

z Hagi d. 20. Pazdz.

Po naſtąpioney na dniu 15. tego Mca uchwale zwołania konwencyi narodowey, deputacya centralna towarzyſtw ludowładnych, ktora dawniey do popierania tylko rzeczoney uchwały uſtanowioną bydź się ogłosiła, nazaiutrz zaraz zakończyła swoie zgromadzenie, zoſtawiaiąc tylko mały ſkład osob, dla prowadzenia nadal korrespondencyi z wspomnionemi towarzyſtwami.

Tego samego dnia, gdy konwencya narodowa uchwaloną zoſtała, sprzedano za dosyć wysoką cenę wina zeszłego Stathudera.

Poseł nasz w Zurich znayduiący się doniosł, iż kantony Szwaycarſkie życzą sobie, ażeby rzecz pospolita, Hollenderſka zoſtaiących na iey żołdzie Szwaycarow aż do Marca przyszłego roku zatrzymała.

z Paryża d. 11. Pazdz.

Nieieſt' podobno opisać ſtan smutny Paryża, w iakim pogrążyło go oſtatnie wzburzenie: — Po krwawym zwycięſtwie odnieſionym nad trzema zbuntowanemi sekcyami, konwencya zatrudniła ſię zaraz ſłuchaniem rapportow nieszczęśliwey tey sprawy, wydała nowe odezwy do ludu Paryſkiego, rozkazała szukać hersztow tego buntu, uſtanowiła kommiſſye do sądzenia. Naczelnicy buntrzycieli, kommendanci, i ci co naypierwey ſtrzelili na woyſka rzplitey, maią bydź ſkazani na śmierć, wszyscy awanturnicy, co od nieiakiego czasu pozbiegali ſię do Paryża, i wspoł-należeli do buntu, podpadną karze wygnania, a dezerterowie od woyſka rzplitey, co złączyli ſię z sekcyami, odesłani zoſtaną na lat 24. do więzienia.

Proklamacyą, ktorą konwencya, ogłaszaiąc narodowi Francuzkiemu naſtąpione zdarzenie, wydała była na dniu 6. Paźdz. kładniemy całą tak iak naſtępuie: —

Proklamacya

Konwencya Narodowa do Francuzow.

Francuzi! Spisek ieden z naywiększych, ktorego pamięć nazawsze zachowaią w sobie dzieje rewolucyi Francuſkiey, co tylko wybuchnąć miał: oddawna royaliſci uknowali czarne swe zmowy. Pisma buntownicze, czynności nieprawe, wszyſtkie sposoby lichwiarſtwa, i uciſku uzyte na to zoſtały. Podchlebiali sobie uwieść obrońcow oyczyzny, i konwencyi Narodowey: niekontenci zeſiali między obywatelami woynę domową, nadto uſiłowali rozroznić Reprezentantow ludu między sobą.

Na to wybrali sobie czaś zgromadzeń pierwiaſtkowych, dla uſkutecznienia swych ułkładow. Wie iuż narod, ile wazyli ſię przywłaszczać sobie

praw iego, ile naduzyli cierpliwości ludu, i iego reprezentantow, przecież zmordować onze, niemogli dokazać Konwencya narodowa, spotwarzona, rozerwana, wywołana przez niektore sekcye, wyzsza nad obelgi osobiſte, lecz nadto pewnie pobłazaiąca wykroczeniom poczynionym naprzeciw prawu wszyſtkich, dozwoliła przez dekret swoy dnia 11. vendemiaire (3. Paźdz) niektorym Sekcyom kilku dni dla zakończenia ich elekcyi; przyrzekła nawet samymże burzycielom przebaczyć ich niepoſłuszeńſtwo prawom poprzednio ogłoszonym: wzgardzili iey łaſkawością, pociągnęli ią uzyć sprawiedliwości: Czas, ktoren im dany był do upamiętania ſię, obrocili na uzupełnienie swych zbrodni.

Na dniu 12. (4. Paźdz.) nieprzeſtali ogłaszać srogich proklamacyi; wielkiemi głosy wzywali do woyny domowey: uzbroili ſię na toczenie iey; i naznaczyli godzinę, o ktorey rospocząć mieli. Upomnieni odmowili złozyć broń swoię, i być poſłusznemi prawom; kommiſſya centralna utworzoną zoſtała pod ich bagnetami; a iako pospolicie złosliwcom w głowie mieszać ſię zwykło, tak i ci rozumieli ſię bydź dosyć mocnemi ſtanowiąc do swego Elektoratu, i na czele swey kommiſſyi iednego z tych co nayzuchwaley za ſtroną władzy krolewſkiey pisali; utworzyli woyſko, obrali generałow i gotowi wszcząc na nowo okropny dzień 31. Maja, widziano, iak zbierali w dzieſięciu sekcyach roznych, zgraie swe oycoboycze; widziano, iak podobnież co i w dniu 2. Czerwca, niektorzy zagorzeli intryganci zwodzili gmin łatwowierny; uwiiali ſię w liczbie około 30 tyſięcy; przyszli zewszech ſtron otoczyć reprezentantow ludu w mieyscu ich sekcyi.

Miano ieszcze nadzieię, ze zatrzymaią ſię nad brzegiem przepaści: obrońcy konwencyi mieli rozkaz wyraźny, gardzić wszelkiemi przegarzaniami, i chronić ſię wszyſtkiemi sposoby wylewu krwi obywateli, lecz Cudzoziemiec zdrayczy, Emigrant drapiezny, i godni ich wspolnicy, chcieli dokonać zbrodni; i poczęli od naynikczemnieyszy zdrady. Woyſko ich obłudne zbliza ſię; ſkłada broń, wznosi kapelusze, ukazuie chorągiew swego batalionu, odzywa ſię ſłowy braterſtwa; a w tym samym momencie kiedy dowodzca sekcyow sciſka ſię z kommendantem ſtrazy, buntownicy miotaią na żołnierzy wolności dwa wyſtrzały z ręczney ſtrzelby, ktore scielą trupem 23 woiownikow. Zaraz na wielu mieyscach rospoczyna ſię bitwa. — Francuzi! pomiędzy zwycięzcami de Fleurus, dnia 14. Lipca i 10. Sierpnia z iedney, a Royaliſtami z drugiey ſtrony, walka długą być niemogła; a to działo zwycięſkie, ktorego brzmi dotąd łoſkot, datu poznać Braostatniego z naszych tyranow, ſtoiącemu przy wbrzezu de Bourgneuf, ze na prozno czeka na wzruszenia te zdaleka przygotowane, i ze tą droga Wandeyſka, ktorą w uroieniu swym, widział być ciągnącą ſię aż do drzwi konwencyi, na zawsze zoſtała zamkniętą.

Francuzi! konwencya Narodowa ztoczyła walkę za tę konſtytucyą, ktorą hypokryci nieprzyimowali iak tylko na zniszczenie iey; a iako nienia powtarzy naysromotnieyszey, ktoreyby zaiadłość buntownikow nieuſiłowła nadać prawdę, oſkarzali nas, iakobyśmy chcieli nazawsze utrzymać ſię na urzędach, w ten czas kiedyśmy ſięgali o dzieſięć dni tylko zblizaiącego ſię terminu zwołania ciała prawodawczego; tak własnie, iak w tenczas gdysmy ogłaszali przebaczenie krywd, i niepamięć błędow, oni wazyli ſię powtarzać zarzut ten, iakobyśmy chcieli wznieść na nowo szaffoty poſtrachu i srogości. Nie, nigdy, nigdy rząd okropny Robespierra ciązyć niebędzie oyczyzny naszey. Ktożby miał więcey intereſſu nad nas walczyć za nię, nad nas co tak długo iego offiarami, i iego ſtaliśmy ſię zwycięzcami?

Lecz czas ieſt, aby boiaźń zbawienna wſtąpiła do serc łotrow, ktorzy pod nogami naszemi kopali grob rzeczypospolitey, i gotowali zgubę wszyſtkich przyiacioł wolnosci przesladowanych pod rożnemi pozorami. Odbiorą swe ukaranie; powięrzeńcy ich układow poſkromionemi zoſtaną. Pomimo ich uſiłowania utrzymamy tutay bespieczeńſtwa osob, i własności. Wyrwiemy raz ieszcze tę wielką gminę (commune) zsrzod własnych iey szaleńſtw, i zniewolemy wrescie tych, co ią burzą, do uznania, ze pomiędzy wszyſtkiemi częsciami rzeczypospolitey naydoſkonalsza rowność panować winna.

Francuzi! Konwencya Narodowa zachowa wam drogi ſkład praw waszych nowych; czuwa nad intereſſami waszemi naydrozszemi: Zaleca wam, abyście w niepamięc puscili wszelkie zawiści, i czuwali nad złosliwemi; wzywa was do uspokoienia ſię, i do iedności. —

z Londynu d. 13. Paźdz.

Powrociło do Southampton pięć okrętow przewoźnich z 700 emigrantami napowrot odłądo-

wanemi z wbrzeża de Quiberon. Jnny teraz obrot nadaią wiadomości o wylądowaniu, ktore miało nastąpić na brzegach Bretanii; mowią iż niemiało nastąpić na brzegach Bretanii; ktore małe korpusa wysiadły iedynie, dla szukania swych przyiacioł. — Pisma ministeryalne zaczynaią lękać się, aby wielka ta wyprawa, cale swego celu niechybiła.

Dano wolność niewolnikom skazanym na wygnanie, i dłużnikom rządu wypłacić się niemogącym, pod kondycyą, aby poszli w służbę do Jndyi zachodniey.

PP. Marsch, Smith i kapitan Otway wyiechali do Cantorbery, dla rozmowienia się z kommissarzami francuskiemi Monneron i Servent.

Nowa pozyczka, ktorą iuż negocyuią, wynosić będzie 20 do 22 millionow: mowią, iż Cesarz doń należeć będzie. Spodziewaią się, iż na to nałożą nowe podatki od pończoch iedwabnych, botow, tulek, chleba białego &c.

Niedostatek, i drogość zboza i wszystkich rzeczy do zywności służących zdaie się raczey powiększać, nizeli umnieyszać, pomimo obfity urodzay roku tego.

Wielu emigrantow francuskich uzyć maią na wyprawę do Jndyi zachodniey.

Exminister Calonne mieszkaiący teraz bardzo blisko Londynu, starał się mieć audyencyą u Xcia d'Artois, przed wyiazdem iego; lecz odmowił mu iey Xże. — Przeciwnie Xże de Bourbon przed wyprawą swoią na brzegi Francyi zaprosił go do siebie na obiad. Uważano przy tey okazyi, że Lord Hawkesbury pożyczył swego ekwipazu P. de Calonne dla zawiezienia go do Xcia, i odwiezienia potym do ustronnego iego mieszkania.

P. John Jervis odebrał pozegnanie od krola dla udania się na morże srzodziemne, gdzie obeymie komendę nad flottą.

z Londynu d. 16. Paźdz.

Okręt kupiecki la Justina przybywszy wczoray do Portsmouth, bardzo niemiłe wiadomości doniosł, iż trzy liniowe okręta angielskie Censeur, Fortitude i Bedford powracaiąc z trzema fregatami, i liczną kupiecką flottą na srzodziemnym morzu z Gibraltaru do Anglii na 7. tego Mca natrafiły przy przylądku St. Vincent na 6 okrętow liniowych. Francuskich, i pewną liczbę fregat; natychmiast przyszło do spotkania się zywego między niemi. Le Censeur z wielu innemi okrętami kupieckiemi wziętym został przez Francuzow. La Justina, przez szybkie zeglowanie szczęściem uratował się; kapitan Rook na nim będący zeznał, iż lękał się, aby wielka część flotty niewpadła w ręce Francuzow. Dodaią że Bedford miał w sobie millionm w gotowych pieniędzach.

Inna wiadomość z Portsmouth dochodzi nas, i cały Angielski konwoy Francuzi zabrali. — Podług wszelkiego podobieństwa te szość okręta liniowę franeuskie, są te same, ktore w przeszłym miesiącu z Tulonu wyszły, i o ktorych mowiono że do kartaginy przypłynęły.

Wczoray wysłała admiralność okręt do wyspy Dieu z ostrzezeniem, ażeby wysłane z Emigrantami cztery regimenta Angielskie niezwłocznie do Anglii wrociły.

Podług wiadomości z przylądku Dobrey nadziei pod dniem 8 Lipca okazuie się, iż ieszcze wtenczas niebyło zadnego podobieństwa, azeby Anglicy, mogli byli opanować osadę tę Hollenderską. — Donoszą iednak, ze wylądowali na wbrzeże de Simon.

Dnia 10. obchodzono w Shakeaspears rocznicę piętnastoletniego wyboru P. Foxa do Parlamentu; przeszło 100 iego przyiacioł razem z nim wieczerzało. Po stole miał do nich krotką mowę na podziękowanie, w ktorey zapewniał ich, że stałe prawidła swe utrzymywać będzie, i teraznieyszey woynie, tak iak przedtym amerykańskiey sprzeciwiać się nieprzestanie: pozniey po zagrzaniu nalezycie głowy winem, wstąpił P. Jonas na stoł, i miał mowę poburzaiącą. — Scena była komiczna; związku rzeczy w tey chwili trudno mu było znaleść. Smiechu więc raczey, nizeli uwagi, wyrazy iegosta ły się przedmioten.

z Wezel, d. 22. Paźdz.

Zdaie się znowu zblizać moment, kiedy w okolicach naszych otworzyć się ma widok woyny. Część Austryakow ruszyła od rzeki Lahnu przez Hachenburg i Altenkirchen ku Siegburg dla zayscia w koło skrzydła lewego Francuzow, ktore przez Nassau i Siegen przeszło. Ztąd więc Francuzi przymuszeni zostali przez Ren nazad się przeprawić, co tez iuż w roznych mieyscach, pomiędzy innemi w Uerdingen nastąpiło, i most tameczny iuż zerwano. W Kolonij stał ieszcze most na dniu 20. lecz z Bonn przeprowadzono most do Kolonij. Wczoray głoszono tutay, iakoby kwatera głowna generała Jourdan na dniu 19. w Bonn założoną była. Podług listow zaś

z Kolonij pod dniem 20. był ieszcze oboz w Siegburg niedaleko Bonn, na prawcy stronie Renu tego samego dnia cofnęli się ieszcze Francuzi do Mühlheim, naprzeciw Kolonij, i cały magazyn na lewą stronę przewieziono. W Deutz rozbroiono Mieszczan.

z Stokolmu d. 13. Paźdz.

Wielkie czynią tutay przygotowania na dzień 1. Listopada, w ktorym Krol skończy lat 17. a stosownie do testamentu Gustawa III. Xże Regent ma mu w tym dniu wybrać małżonkę: spodziewaią się, iż wybor dnia rzeczonego nastąpi; obchodzony będzie uroczyście; Publiczność mniema powszechnie, iż Xiężniczka Ludwika Karolina de Meklenbourg-Schwerin, corka starsza Xcia panuiącego przeznaczoną iest dla młodego naszego Monarchy. —

Poseł nowy rzeczypospolitey Francuzkiey przy dworze naszym, P. Rivals miał na dniu 7. pierwszą swoię audyencyą u Krola, i Xcia Panuiącego. — D. 9. był prezentowany Krolowey. —

Publiczny aresẓt. Gdy względem maiątku nieprzytomnego generała polskiego, Uro. Hrabiego Jgnacego Działyńskiego na instancyą fiskała komory Płockiey Berger, imieniem skarbu procesſ konfiszkacyiny iest rozpoczęty, więc publiczny areszt na cały iego maiątek pod dniem dzisieyszym iest nakazany. A przeto zaleca się wszystkim realnym i osobistym dłużnikom Uro. Jgnacego Działyńskiego, ażeby nietylko iemu, ale żadnemu z pełnomocnikow iego nic bynaymniey nie wydawali, owszem o długach swoich niżey podpisaney Regencyi niebawnie wierne doniesienia czynili, tudziesz miane w ręku pieniądze i ruchomości, z zachowaniem sobie do nich swoich pretensyi, do składu tuteyszego oddawali, albo byli pewnemi, że ieżeli mimo nineyszie zalecenie przerzeczonemu Uro. Działyńskiemu directe albo indirecte cokolwiek wypłacą albo wydadzą, takowe wypłacenie lub wydanie za nie uiszczone poczytane, i przez skarb powtornie od nich wybrane, w przypadku zaś zamilczenia lub zatrzymania takowych pieniędzy i rzeczy, posiadacz onych, procz tego ieszcze od wszelkiego do nich mianego zastawniczego lub innego prawa odsądzony będzie. w Toruniu dnia 22. Września roku 1795.

Krolewska Południowo-Pruska Regencya.

Obwieszczenie. Na dniu 19. mca, i roku bieżących zapadła rezolucya tuteyszey Regencyi, mocą ktorey, położony na osobie JP. Hippolita Rogalińskiego pod dniem 28. Maia r. b. przez naywyższą Kommissyą Jnkwizycyiną areszt publiczny, i sekwestracya należących do niego dobr Ostrebudki z przyległościami zniesione zostały.

Obwieszczenie. Z Łowicza dnia 25. Novembris 1795. Administracya fabryki płocienney Łowickiey po obwieszczeniu trzykrotnie razy gazetami tak Pruss. Południowemi Poznańskiemi, iako i Warszawskiemi; aby ci ktorzy swe całkowite akcye do teyże fabryki wniesli, na dzień 11. Novembris 1795. na mieysce fabryki do Łowicza dla zakończenia ziechali. Gdzie po ogłoszeniu takowym kompania za ziechaniem się na przerzeczony termin w mieyscu swym sessyą złożyła, rachunki i inwentarze teyże fabryki przed się wzięła, i dostatecznie one roztrząsnęła, dyspartyment na każdą akcyę proporcyonalnie z każdego artykułu ułożyła i w ten sposob zupełnie zakończyła. Iż każdy maiący swą całkowitą akcyą z zło. pol. 4000. złożoną odbierze w rozmaitych płotnach, pieniądzach i w innych rożnych effektach niewięcey iako na każdą akcyą złotych polskich tysiąc dziewięćset. Czas takowego rozbioru od dnia 11. Novembris 1795. zaczynaiącego się, aż do dnia 11. Marca 1796. kończącego się, rozrządziła; a w przypadku zaś, gdyby ktory z Jchmość akcyonalistow przez ten przeciąg połroczu swey akcyi wynoszącey zło. pol. tysiąc dziewięćset nie odebrał, tedy za ziechaniem się wspomniona kompania resztę po między siebie rozbierze, udecydowała. Przeto obwieszcza się wszystkich akcyonalistow maiących swe całkowite opłacone akcye z zło. pol. 4000. złożone, aby każdy przy okazaniu kwitow oryginalnych osobiście lub przez swego plenipotenta, na mieysce do Łowicza ziechał i takowe złożył, a przy złożeniu onych odbierze natychmiast za każdą akcyą przypadaiącą należytość w płotnach pieniądzach i innych effektach zło. pol. 1900. i ztych przy odebraniu zakwitował; na mocy rezolucyi pod dniem 14. Novembris roku 1795. w Łowiczu ogłasza.

Drukował Deker i Kompania w Poznaniu.